

LIST IZLAZI TJEDNO. — GODIŠNJA PRETPLATA
30.— DIN. — ZA INOZEMSTVO 60.— DIN.
OGLASI PO NAROČITOJ TARIFI.

GODINA X. BROJ 42.
Šibenik, 12. listopada 1939.

ADRESA UREDNIŠTVA I UPRAVE: ŠIBENIK pp. 57
RUKOMSI SE NE VRACAJU.
BROJ ČEK. RAČUNA 33.121

Reforme

Sreća je porod naših čežnja, a nezadovoljstvo je svakidašnja stvarnost. Nije najgore to, što smo mi nezadovoljni. Nezadovoljna su bila i sva pokoljenja pred nama, sve tamo od prvoga čovjeka. A sigurno je, da će nezadovoljstvo pritisnuti zemljine grudi do konca vjekova.

U tome je, dakle, najveća poteškoća, što je nezadovoljstvo biljka, koju neće niko nikada moći potpuno izguliti i uništiti.

A čovjek se uvijek bori, i bori se još danas za sreću, zadovoljstvo. Zato je dizao bune i prevrate; zato je počinjao pokolje i vodio ratove. Da bude sretniji! Da bude zadovoljniji!

Znamo, da ovdje ne može biti govora o savršenoj sreći. Ali djelomična sreća može živjeti i uspijevati. Može, samo ako svi hoćemo!

Pa kako onda, da se još nije nastanila među nama! Zašto još uvijek toliko boli, stradanja i krvi!

Naša borba je pogrešna. Borimo se proti pojedinim društvenim sustavima i oblicima, proti nekim staležima i ljudima. A ne znamo, da o nijednom društvenom sustavu ne ovisi blagostanje, ni sreća; ne znamo, da ako nam uspije, atentatima i prevratima, srušiti današnje gospodujuće staleže, stranke i grupe, da će na njihove stolice posjedati drugi, koji će, možda, biti i gori od prvih.

Sva naša udarna snaga ne smije, u prvom redu, biti uperena proti jednom ili drugom sustavu, proti ovom ili onom staležu i stranci. Glavno je obnoviti srca i misli. Duhovno preobraziti ljude!

Kako piše G. K. Chesterton, katolički obraćenik i engleski književnik: Bernard Shaw je nedavno izrazio tajnu čežnju, da bi čovjek mogao proživjeti barem 300 godina. — On želi svakom čovjeku tristogodišnje iskustvo. Naprotiv, nama je jasno, da katolik ima iskustvo od devetnaest stoljeća. Čovjek koji postaje katolik biva odjednom star 2000 godina.

Tako se izražava duhoviti i bistroumni Chesterton. — I mi se slažemo s njegovom tvrdnjom.

Mi katolici smo, dakle, stari 2000 godina. Zato naš ne može prevariti tako staro iskustvo. A ono nam kaže: Vanjski oblici su sporedni. Glavno je: unutrašnjost i duh!

Ubiljemo li sve današnje tirane i zločince, zar ćemo time zauvijek pokopati tiraniju i zločinstva! — Svi mi u sebi nosimo nešto od tirana i od zlo-

Sloboda u zadržnom radu

Sloboda je veliki dar Božji. Sigurno je da slobodu rado ima svaki narod i zajednica. Hrvati su za nju išli i u smrt. Slobodu ni zašto! To je riječ ljudi i rodoljuba.

Čovjek na posebni način traži da slobodu cijeni onaj koji je za njom uzdisao i za koju je mnogo prepatio. Mora je cijiniti uvijek, kada se dovine do nje potpuno, pa i nepotpuno. Sloboda u svemu što vodi k dobru zajedništva, k općem dobru. Naravno da na slobodu nema prava niko, koji bi išao k rušenju, a ne izgradnji i prizidanju zajednice.

Svaka sila za vremena, govorio je naš čovjek. Nije to samo riječ utjehe, nego je riječ, za kojom stoji život, kao glasan svjedok. Zašto nikada, nijedan pametan čovjek, sve od zadnje stepenice u upravi zajednice, pa do vrha, nigdje neće ići putovima sile i moranja, u onom što se baš ne mora, ako zdravo i iskreno gleda na budućnost i zadaću koju vrši.

Svaki čovječiji rad traži slobodu djelovanja, jer je čovjek biće slobodno — i u koliko je čovjek slobodan, u toliko se može i govoriti o čovječjem djelovanju.

Mislimo, da malo koje polje rada, koje je i te kako od najvećeg značaja za maloga čovjeka, treba, odnosno traži, potpunu slobodu u djelovanju, kao što je to zadržni rad. Temelji zadruge su: okretnost onih koji vode i povjerenje u njihove moralne vrednote. Posebno ovo drugo je toliko važno, da s njim sve stoji i pada. Više manje sposobni moraju biti oni koji se upuštaju u ovakve poslove, inače se ne bi ni upuštali, ali ono drugo, što je po značenju prvo od svih prvih u vjela za ovakve poslove, toliko je važno, da, imati sve, a ne imati to, znači ne imati ništa.

Govorimo konkretno. Naša su sela veća i manja. Ima u njima ljudi svakakvih misli i odlika. Razumljivo je da će u političkoj borbi svi kao jedan pod isti barjak, ako imaju i malo svijesti i ljubavi prema rodu komu pripadaju. Smješno, osim toga što bi to bilo fatalno, bilo bi, na račun toga dosljedno u svemu, do zadnje crte, ljude kalupiti u iste kalupe i siliti, da u svemu ta jedinstvenost dolazi do zadnjih granica. Posebno bi to značilo smrt svakomu pravomu uspjehu, kada bi se neka sila nametala u pitanju zadržnoga djelovanja. Da se našem

činca. Pa ako u sebi ne uništimo taj tiranski i zločinački duh, nakon nekog vremena će se pojaviti novi tirani i novi zločinci. Možda baš iz sredine onih koji su nedavno ubili svoje predšasnike!

I što nam koristi, ako srušimo kapitalistički sistem, i oduzmemo kapitalistima sve što su nepravdom, na račun tuđih žuljeva, stekli, ako sutra, mjesto tih, dođu novi, još gramziviji kapitalisti. — A koliko među današnjim proleterima ima takvih koji bi,

čovjeku na ove načine nastoji zadržgarstvo prikazati kao najboljeg prijatelja, to je ne samo dobro, nego vrlo potrebno, jer pred sobom imamo radni svijet sela i grada; i stvoriti vrhovni forum, koji će zadržni život u svim granama pridizati i pomagati, to da, ali, stvoriti jednu jedinu formu, odnosno njoj biti u svemu pri ruci, a prema svima drugima maćuhinski se ponijeti, značilo bi za duge decenije baciti zadržgarstvo natrag, odnosno ga zaustaviti u napredovanju, koje i onako nije baš tako zavidno, kad se ima na pameti i manje narode.

Ako se s dekretima odozgo riješko kada, da ne rećemo nikada, ne dolazi do željenih rezultata, to na pamet možemo reći da se ne dolazi u pitanju zadržgarstva. Zadržgarstvo, ako se hoće kao sistem budućnosti provoditi ide za tim, da mali čovjek svoje proizvode (ulje, vino, pšenicu ...) preko zadruga unovči, pa dođe do potrebitih artikala za život. Dobro je u ovim teškim godinama zajednički naručiti koji vagon brašna i zadovoljiti najnužnije potrebe, ali, to je zadnja stepenica u zadržnom poslovanju. To je problem jednostavan, koji može voditi gotovo svaki, samo ako ima i najmanje ljubavi k zajednici. Ali, zadržgarstvo dolazi do izražaja tek onda, kada, na pr. našem čovjeku prodaš vino, po mogućnosti i uz što višu cijenu, ali samo da se prodaje, da ide, a on će lako, onda, i sam, a bolje i to putem zadržgarstva, dobiti sebi i prostirku i pokrivku. A upravo u tomu i jest problem, što naš čovjek, opravdano, ne će u svačije ruke položiti plodove svojih krvavih žuljeva, i radi toga mi govorimo, da bi značilo zadržgarstvu prerezati žile, kada bi se reklo: Svi u selu možete biti samo u toj zadrugi.

Ako može postojati samo jedna zadruga, u koju se mora svakoga primiti, inače bi se u načelu uskratila mogućnost da se svak može koristiti plodovima zadržgarstva, to bi značilo, da s vijesni zadržgari, a tihe i mirne naravi, moraju trpiti, da im se svakakvi popnu na glavu, jer se nametljivi vikač, bez moralnih kvalifikacija, vrlo lako stavi na vrh. A, je li to zdravo? I vodi li dobrim uspjesima? Nikada.

Nema ništa ljepšega do plemenitoga natjecanja. Za to je i zadržgarstvo i zadržni radnici, i to je jedini put koji vodi visokomu idealu — sve

kad bi im se samo pružila prilika, bili gori i od samih svojih današnjih bezdušnih gospodara!

Sve to zna naša Crkva, koja u sebi čuva najstarije iskustvo. I na temelju tog iskustva ona neprestano i tako uporno naglašava: Obnovite se duhom! Bez duhovne, unutarnje obnove, svi zakoni i reforme veoma malo koriste!

To su stalna i vječna načela društvenoga života.

Može li se onda po tim načeli-

postaviti na zadržnu bazu. Ali od toga smo daleko i k tomu se dolazi postepeno. Sila ne donosi nikada zdrave plodove, a za zadržgarstvo bi značila posvemašnju smrt. A to neće nikada činiti onaj komu je opće dobro prvi zakon javnoga djelovanja.

To je naše načelno mišljenje i ne bi nam drago bilo, kada bi se krivo shvatilo i tumačilo.

Junior

Hitlerov govor

Kancelar Hitler 6. t. mj. održao je u Reichstagu toliko očekivani i najavljeni govor.

Spomenuvši zadnji sastanak Reichstaga pred mjesec dana, na kojemu je stvorena sudbonosna odluka povodom izazovnog i nepopustljivog držanja jedne susjedne države, Hitler je stao nabrajati uspjehe, koje su postigle njemačke čete u Poljskoj, naglasivši, da takva borba nema sličnih primjera u povijesti radi načina, kako se vodila. Govorio je još o raznim ponudama Varšavi, da ju se poštedi od propasti; rekao je, kako je Njemačka — prema podacima od 30. rujna, koji se nijesu bitno promijenili — izgubila 10.572 mrtva, 30.322 ranjena i 3400 izglubljenih. Oni, što su pali u ruke Poljaka, moraju se smatrati kao ranjeni ili ubiveni. Konačno je kazao, da su njemačke čete bile čovječne u svom nastupu, a poljačke nijesu.

U nastavku Hitler je govorio o političkim uzrocima, koji su doprinijeli propasti Poljske te pošto je ocrtao narav poljske države, stvorene u Versailles-u, spomenuo je umjerene i shvatljive njemačke prijedloge mira. Zatim se osvrnuo na poljački nacionalizam, pak je prešao da govori o prijateljstvu i zajednici interesa između Njemačke i Sovjetske Rusije, koji predstavljaju odlučujuću tačku njemačke vanjske politike.

Sovjetska Rusija i Njemačka, dodao je, odlučne su, da ne dozvole, da žarišta nereda uznemiruju istočne granice Evrope. Međutim odredile su njihove interesne sfere. Riješene su, da se uzajamno podupiru.

Tako njihovo prijateljstvo pokazuje također, kako Njemačka nema hegemonističkih prohtjeva nad svijetom i kako je ona bila nepravedno optužena, da hoće da prisvoji Ukrajinu i krajeve Urala.

U nastavku razložio je pitanje o nemogućnosti izmjene revizije versailleskog ugovora, koja je već izvršena. Hitler je osobito naglasio, da je konačna faza ove

ma opravdati bilo koji rat, koji se tobože, vodi radi bolje, sretnije budućnosti naroda! — Ratovi mijenjaju državne međe i obličje zemlje, ali nikada ne mijenjaju duh mržnje, lakomosti i nepravde. A to bi bilo ono glavno!

Dobre reforme su poželjne i pohvalne. Ali da budu korisne i trajne, reformirajmo, što prije, sami sebe. — I tek tada će nastati »novo nebo i nova zemlja«.

Ig.

revizije zahtijevala proljevanje njemačke krvi protiv želje Njemačke.

Cilj njemačke vanjske politike je taj da objasni odnošaje Njemačke s drugim državama. Nakon što se osvrnuo na zaključene sporazume o nenapadanju s baltskim državama i Danskom, posebno ističe, kako nema nikakvih zahtjeva naprama Danskoj i Belgiji te kako su granice Mađarske i Jugoslavije nepovredive.

Hitler je zatim naglasio tradicionalno prijateljstvo između Njemačke i Holandije te Njemačke i Italije te je ponovio svoje jamčenje, kako Njemačka nije imala, nema sada niti će imati u buduću nikakvih teritorijalnih zahtjeva naprama Francuskoj.

Hitler je nato govorio o naporima njegove vlade, da dođe do sporazuma s Engleskom te je ustvrdio, da je njegovo uvjerenje, kako je i danas trajan mir u svijetu jedino moguć po takvom sporazumu. Govorio je zatim o budućim odnosima s Engleskom i Francuskom. Kazao je, da izjavljuje pred svijetom, kako je on želio znati, zašto bi morao buknuti rat u zapadnoj Evropi. »To je valjda zato, da se uspostavi Poljska, stvorena versailleskim ugovorom? Taj je cilj nemoguće postići, jer su Njemačka i Rusija jedine kompetentne, da ostvare mir u istočnoj Evropi.

Poljska Versailles-a ne će već nikada uskrsnuti. Jedan njen dio uzela je Rusija, drugi Njemačka. Stvaranje poljske države ne smije biti vrelo nerada.

U nastavku Hitler predlaže saziv međunarodne konferencije, koja bi imala da riješi ne samo pitanja, koja su nastala uslijed poljskoga sukoba, već i druga osnovna pitanja, kao ona o naoružanju, međunarodnoj trgovini, novcu i međunarodnoj sigurnosti.

Još je istaknuo, kako Njemačka i čitav njemački narod nemaju nikakvih zahtjeva osim na primjereni kolonijalni posjed.

Konačno je rekao, da ove njegove izjave treba smatrati kao definitivne i da se nitko nema nadati u razdor njemačkoga naroda. Zaključujući izrazio je želju, da njegov prijedlog bude prihvaćen i da se Evropi opet vrati mir.

Odgovor Daladijera

Predsjednik francuske vlade Daladier 10. t. mj. obratio se svojim govorom francuskom narodu, da ga obavijesti o općoj situaciji i o namjerama i odlukama francuske vlade.

Izjavio je, da je čvrsta odluka Francuske, da u suglasnosti s Engleskom nastavi rat do krajnje pobjede. Francuska želi da se bori za slobodu i civilizaciju, želi izvojevati, da se održava zadana riječ i da se održavaju tradicije zapadne kulture. Nije Francuska ušla u rat radi osvajanja, kao što to nije učinila ni Engleska.

Povodom Hitlerovog govora naglasio je, da će saveznici odložiti oružje, kada budu imali pouzdana jamstva za svoju sigurnost. Ako Njemačka hoće zaista trajan mir, morala bi na prvom mjestu uspostaviti Poljsku. Ako Njemačka želi is-

tinski mir, ona mora razumjeti, da sigurnost Evrope može počivati samo na međusobnim garancijama. Francuska, kojoj je rat nametnut, govorit će uvijek ono isto, što je i prije govorila, a to je: »Nastavit ćemo, da se borimo, dok ne dobijemo definitivne garancije za sigurnost.«

Prihvatanje Hitlerovih prijedloga značilo bi u stvari samo primirje za pripremanje novih napadaja. Sada je jasno, da je Hitlerov govor imao za posljedicu, da su zatvorene sve mogućnosti za jedno brzo rješenje. Francuska je izložila svoj stav. Velika Britanija izložit će svoj stav preko predsjednika vlade Chamberlaina.

Osnovna pogriješka Hitlera je, da je vjerovao, da će rat postati besciljan, nakon što je zauzeo Poljsku. Zapadne demokracije hoće jednom za svagda da učine kraj metodama nasilja te žele, da bude garantirana nezavisnost, sloboda, sigurnost i suverenitet svih evropskih naroda.

Ko sada može vjerovati, da se za Njemačku radilo o Danzigu ili Koridoru. Njemačka je pokazala, da je nakon zauzimanja Austrije podjarmila Čehoslovačku,

Jedan nekvalificirani napadaj

Zagrebački tjednik »Hrvatski Narod« donio je u svom broju od 6. listopada o. g. iz pera anonimnoga pisca pod naslovom »Očevim stopama...« jedan neke vrsti osvrt na naš uvodnik »Obnova Hrvatske«, koji je izašao u »Katoliku« od 3. rujna. Velimo »neke vrsti osvrt«, jer spomenuti članak »Hrvatskog Naroda« nije ništa drugo nego neobična zbirka ličnih napadaja i uvreda za pisca našeg uvodnika g. Božu Dulibića, za naš list i njegova urednika.

Nego, mi se na taj napadaj lista g. Mile Budaka ne bi uopće ni osvrnuli, jer na anonimne napadaje, popraćene prostotama, i g. Božu Dulibić i »Katolik« gledaju s prezirnim smiješkom. Ali zato moramo svom odlučnošću ustati protiv prostote toga napadaja, koja se nije ustavila ni pred mrtvima, koja je — po naslovu članka sudeći — upravljena na to da svi-jellj grob velikoga Hrvata, velikoga rodoljuba i pravdnika blagopokojnoga dugogodišnjega narodnog zastupnika dra Ante Dulibića o petoj godišnjici njegove smrti prelije smrdom uvreda, neistina i ničim osnovanih insinucija.

Danas, kada dra Ante Dulibića nema više među živima, anonimni člankopisac tvrdi da se on »isticao kao političar svojim radom u onom smjeru, koji nije vodio dobrim putevima, a najmanje korisnim po hrvatski narod«, da su on i Starčevićeva Stranka prava, »dok su ostali pravi rodoljubi bili pohvaćani i strpani u tamnice«, na početku Svjetskoga rata, preuzimali šibensku Općinu, te da je izbornoj koaliciji pravaša i ostalih dvaju hrvatskih stranaka u Šibeniku vlast (= Austrija) dala »aprovizaciju u ruke,

poslije toga došao je red na Poljsku. Svaka etapa na ovom putu dovodi Evropu u najgore ropstvo. Hitlerov govor može se rezimirati slijedećim riječima: »Podjarmio sam Poljsku i ja sam zadovoljan. Neću rat. Održimo konferenciju, koja bi o-dobrila moja osvajanja i koja bi mi donijela mir.«

Čuli smo ove riječi već više puta. Poslije zauzimanja Austrije Hitler je kazao, da je zadovoljan. Na konferenciji u Münchenu kazao je također, da je zadovoljan i da ne traži više ništa. Međutim nekoliko mjeseci kasnije Njemačka je nasilno zauzela Čehoslovačku. Poslije toga pred Reichstagom Hitler je kazao, da ne traži više ništa. I sada poslije uništenja Poljske on ponavlja iste riječi.

Daladier je utvrdio, da je Francuska uvijek željela i želi suradnju svih naroda, ali se Francuska nikada ne će podvrgnuti jednom diktatu nasilja. Francuska je uzela oružje i ne će ga ostaviti, dok sigurnost svih država ne bude osigurana.

Danas će u Donjem Domu dati svoju toliko očekivanu izjavu Chamberlaina. Očekuje se, da će ona biti identična s ovom Daladiera.

daje beskamatne zajmove, šećer, galicu, sumpor, kako bi se pridobio narod...«, da je rezultat toga bila »politička smrt« dra Ante Dulibića, koji se nije poslije rata uspio rehabilitirati.

Donosimo ovo par »cvjetova« koje anonimni pisac polaže na grob dra Ante Dulibića, i pitamo se: Ne stidi li se anonimni pisac takve svoje rabote? Ili, možda, smatra i svoje čitaocce i hrvatsku javnost glupcima koji ne pamte činjenice? Nije li činjenica da je dr Ante Dulibić bio u bečkom i beogradskom parlamentu 18 godina samo zastupnik hrvatske oporbe; da je kao takav u Beču opefovano s don Franom Bulićem davao očitovanje da je njegovo mjesto u Hrvatskom Saboru; da je umro kao običan mirovnik, živjeti samo od svoje mirovine, te da je ona par godina iznosila 100, pa 600 dinara; da je iza njega stajala čitava Starčevićeva Stranka prava s don Ivom Prodanom u Zadru i drom Milom Starčevićem u Zagrebu, te da je od ovih koalicija pravaša i drugih dvaju hrvatskih stranaka u Šibeniku 1914. g. za općinske izbore — koja je davala pravašima apsolutnu većinu u općinskom vijeću — odobrena; da je baš nakon rata, koncem 1920. g., izabran ogromnom većinom glasova (14.000) za hrvatskoga narodnog zastupnika, što je dokazom kako ga je narod ljubio, poštvao i častio u času kad je, po riječima anonimnog pisca, bio »politički mrtvac« koji se nakon rata nije uspio — rehabilitirati.

Ne, g. Božo Dulibić ne treba da se sidi koracima očevim stopama, jer one su časne. Dra Antu Dulibića nije u politici vodio nikakav lični in-

teres, niti je njegova djelatnost bila protivna narodnim interesima. Stoga za njega živa nije bilo poštena političkog protivnika koji bi dirao u njegovu čast, ali nije se moglo naći pe-ro ni najgorega neprijatelja koji bi bio napisao o dru Dulibiću ono što je anonimni pisac napisao u listu g. Mile Budaka, jer su njegov život i rad bili dobro poznati. Ali danas, nakon mnogo više od desetak godina što je dr Ante Dulibić prestao da, pod teretom godina, aktivno politički radi; nakon skoro pet godina što je umro — koji taj pojedinac može s većom nadom u uspjeh ubaciti svoju priču o lošim kvalitetama rada političara dra Ante Dulibića, bar u — omladinu. Jer, ona ga nije poznavala, rodila se u vremenu kad je on, trudan, ostavljao političko polje, njoj se ta priča može prodati. Ali tu ne će uspjeti anonimni pisac, jer istina pobjeđuje.

Na koncu ćemo još kazati da s prezirnom prelazimo preko insinucije da »Katolik« pomaže politiku pučke fronte, kao i preko aluzija na katoličko svećenstvo. Katolički kler je u Dalmaciji bio uvijek u prvim hrvatskim redovima, pa mu ne trebaju nikakve lekcije o hrvatstvu, a najmanje od anonimnog pisca koji se oduševljava pravaškim srbofilskim disidentima iz 1914. g.

Molitva za svjetski mir

Gospodine, daruj mir, Tvoju volju za mir, Tvoju ljubav za mir svim ljudima, svim društvenim slojevima, svim državama, svim narodima, svim rasama. Daruj svim ljudima tu milost, da shvate, kako su djeca jednoga te istog Oca i braća jednoga te istoga Spasitelja. Neka spoznaju, kako imaju isto podrijetlo i isto božansko predodređenje; kako su svi pozvani, da postanu građani Tvoga božanskog kraljevstva; kako su svi udovi Tvoga mističnog Tijela; kako svi teže, da budu živi udovi, skupa sa svima Svetima, u istoj poslušnosti Tebi. Daruj ljudima potrebitu milost, eda svi porade oko toga, kako će proširiti Tvoje kraljevstvo na zemlji i na nebu, kraljevstvo mira i pravde, kraljevstvo sloge i sreće, kraljevstvo napretka i milosti.

Gospodine, odaleči iz svih srdaca uzroke osvete, mržnje i zavisti te nagone srdžbe.

Pomozi nam, da postignemo u nama samima i u drugima čvrstu volju za pravim mirom: prijateljima mir savjesti, mir koji gospodari nad strastima, mir koji shvaća i surađuje, usprkos svih poteškoća; mir strpljiv i dobar s onima, koji drukčije misli negoli mi, mir koji ima milosrđa i oprašta onima, koji su nam neprijatelji.

O Marijo, Kraljice mira, oslobodi sve majke, sve obitelji rasula i strahota rata; sve zaštititi od ropstva sotone i grijeha. Pomozi nam, da uznastojimo, kako će zavladaati posvuda Tvoj božanski Sin, Kralj mira, Spasitelj čovječanstva.

Tako budi!

pasivao svoje tijelo; cijev, kroz koju je u zadnje vrijeme primao hranu, kad je, radi raka u grlu, nije više mogao uzimati naravnim putem...

Pogledajte ove listiće! — Kad ga je bolest potpuno prikovala uz krevet, te više nije mogao ni riječi izustiti, na ovim listićima je izdavao zadnje naredbe i ispisivao svoj dnevni jelovnik koji je bio veoma jednostavan.

»Kako je nastala vaša Družba, i koja joj je današnja svrha?« — bilo mu je postavljeno pitanje.

— 17 XI 1920 kardinal Ferrari je potpisao privremeni pravilnik našega zajedničkog života, za teritorij svoje biskupije, kao pokušaj za tri godine.

Po navršenoj pokusnoj trogodišnjici, Papa Pio XI je odredio, da naša Družba bude izravno ovisna o sv. Stolici. A tek 1932 g. sv. Stolica je službeno potvrdila naša pravila.

Naša svrha? — U početku: borba proti komunizmu. Naši članovi su išli u radničke četvrti i na sela, i tamo na terenu, riječju i štampom, pobijahu krive socijalne nazore. Zato smo odmah i preuzeli vodstvo nad svim socijalnim ustanovama, koje su poznate pod zajedničkim imenom »L' Opera Cardinal Ferrarica«.

Podlistak

Kardinalovo djelo

Nemojte misliti, dragi čitaoci, da sam već pobjegao iz Milana. Ne, još se nalazim u njemu. Ako ne tijelom, a ono duhom.

Budite sa mnom strpljivi još samo ovog puta, jer ćete me u slijedećem broju naći već u drugom gradu.

Putnici se obično zanimaju za povijesne i umjetničke spomenike, a malo ko posjećuje vjerske i socijalne ustanove. Mene su, međutim, na putovanju najviše oduševile baš takve ustanove.

Kad bi u Milanu postojalo samo katoličko sveučilište i Centrala Ženske Omladine Katoličke Akcije, zaslužio bi ime katoličkoga grada. Ali nije samo to! U njemu su još dvije poznate, savremene katoličke ustanove, a to su: L' Opera Cardinal Ferrari i La Compagnia di San Paolo. —

3 studenoga 1894. u kočiji, obasutoj cvijećem, ušao je u Milan novi, mladi kardinal Andrea Carlo Ferrari. Tada je imao 44 godine! A 2 veljače 1921. u prvom večernjem sumraku,

veliko zvono divne milanske katedrale, javljalo je građanima tužnu vijest, da je prestalo kucati veliko srce velikoga kardinala.

Kardinal Ferrari je, dakle, upravljao 26 godina prostranom milanskom nadbiskupijom.

Bio je velikan srca i velikan uma. Apostol evanđeoske riječi. Zanosni propovjednik. Životom svetac. A najviše se proslavio zato, što se pokazao kao dalekovidni socijalni reformator.

Proživio je ratno i poslijeratno doba. Živio je u vrijeme, kad se je, prije nastupa fašizma, Italijom valjala strahovita oluja, koja je prijetila uništenjem svega. A to je bio komunistički zam.

U huku te oluje diže se posred Milana divski lik kardinala Ferrari, te osniva za radnike i siromašne slojeve raznovrsne socijalne ustanove: staleške škole, pučka prenoćišta, ambulante, radničke kuhinje, sa stalnim socijalnim uredom.

I sve te ustanove nazvaše njegovi štovaoci imenom »L' Opera Cardinal Ferrari« (Djela kardinala Ferrari).

— 28 srpnja, oko pet sati popodne, vozili smo se autobusom prema Via Mercalli 9. — Tu je, naime sjedi-

šte kardinalovoga Djela.

Udosmo tiho kao u Crkvi. Pa i bilo je tako, jer netom otvorismo glavna vrata, prvo što smo zapazili: bila je otvorena kapelica, u kojoj se, pred izloženim Svetotajstvom, klanjahu članovi »La Compagnia di San Paolo« (Družba svetog Pavla). —

Družba svetog Pavla? — I to je duhovno čedo kardinala Ferrari. Osnovao ju je njegov lični tajnik Don Giovanni Rossi, ali je proklijala u Kardinalovom srcu.

U hodniku nadosmo jednoga gospodina. Na licu mu je počivala duhovna staloženost, a iz očiju i sa čela je progovarala zamjerna inteligencija. — Član Družbe sv. Pavla!

Netom smo ga zamolili, da nam razloži sustav i svrhu svoje Družbe, uvede nas u sobu, koja po ničemu nije davala izgleda primaonice.

— Evo, to vam je soba našega duhovnog oca, velikog kardinala Ferrari. On, doduše, nije za života u njoj stanovao, ali stanuje po smrti. Tu su, kako vidite, sakupljene sve uspomene na njega: Krevet, na kojem je više bdio nego spavao; zidni sat, koji je njegov tajnik zaustavio baš u trenutku, kad je zadnji put uzdahnuo: 2 II 1921 točno u 5.75 sati popodne; avzodeni lanac, s kojim je, u duhu pokore, o-

BROJ 42.
ŠP
SPORAZ
J RUMUNJ
munjsko-ma
u Budimpeš
balkanska i
u međusobn
munjsko-ma
povlačenje
ljen i od n
što je mađar
s priznanje
treba naj
vlade. — D
macija u S
noga sporaz
munjske. —
skih listova.
istočne Evro
va neutralno
ove zime.
zbog nedavn
skim njemač
NOVI H
čanog olvara
40 10. t. mj.
vorio je i ka
li kazao: »
budućnost. A
ma te sile n
jednom da b
vu, kakva je
pobjede voj
sleđaju na p
će uspjeli da
du. Ni pod
vijeti bilo ka
čaju, da bi o
našu pripravi
odlučila, da
u njoj.«
SPORAZ
NJUOM I LITV
prisilili nakot
kapitulaciju.
dana sporazu
tonije. Pr
se na uzajam
daja neke tr
obvezuje, za
ružanju i ost
ska republika
da sagradi
pomorske flo
sličnog spor
Litvom. Sp
com pripalo
vojna pomoć
se strane jed
mom određ
vojnih snaga
će litvskoj
joj oružje i
BALBO
maršala Ital
štro napada
sua simpatija
povodom za
čkom. Fašiz
piše taj list
gu se da po
simpatije ne
lovu, koji j
naprama Ita
Italija bila
doktrina.
Otkad
opasnosti, o
koji, prema
tramo najp
cijalnoga t
Prvi čl
»Družba
me po Ap
blikovati i
apostolski,
život, pren
duhu, koji
To je
običnim za
vjele samo
mogu, bez
doba napu
Družba
tovnjaci, m
čenika. U
sa sveučiliš
nje što se
nja škola.
Svi no
djelo, da
i da bi im
stolat.
Žive n
nici, muški
može se
to traži j
zvanje no
... i priv

Širom svijeta

SPORAZUM IZMEĐU MADARSKO I RUMUNJSKE o povlačenju vojske s rumunjsko-madarske granice pozdravljen je u Budimpešti kao korak, kome je cilj, da balkanska i jugoistočna Evropa ne dođu u međusobni sukob. Na obe strane rumunjsko-madarske granice već se izvršilo povlačenje vojske. Sporazum je pozdravljen i od naše vlade, naročito zbog toga, što je mađarska vlada u svom komuniqueju priznanjem istakla, da za ovaj sporazum treba najviše zahvaliti nastojanjima naše vlade. — Doznaje se još, da naša diplomacija u Sofiji nastoji da dođe do sličnoga sporazuma između Bugarske i Rumunjske. — Prema informacijama londonskih listova, kod neutralnih država jugoistočne Evrope vlada mišljenje, da njihova neutralnost ne će biti ometana u toku ove zime. Istodobno vlada zabrinutost zbog nedavne Hitlerove izjave o historijskim njemačkim granicama.

NOVI HITLEROV GOVOR. Prilikom svečanog otvaranja akcije za zimsku pomoć 1939/40 10. tj. m. posl. govora dra Goebelsa govorio je i kancelar Hitler, koji je među ostalim kazao: »Ne možemo znati, što nam nosi budućnost. Ali smo već sada na čist, da nema te sile na svijetu, koja bi bila kadra još jednom da baci na koljena Njemačku, ovakovu, kakva je sada. Niti će biti kadri, da nas pobjede vojnički, niti će biti u stanju, da nas svladaju na privrednom polju. A isto tako ne će uspjeti da nas skrhaju u duševnom pogledu. Ni pod kojim uslovima više ne će doživjeti bilo kakvu njemačku kapitulaciju. U slučaju, da bi oni odbili, da se odazovu na ovu našu pripravnost za mir, Njemačka je čvrsto odlučila, da primi borbu i da do kraja ustraje u njoj.«

SPORAZUM SOVJETSKE RUSIJE S LETONIOM I LITVOM. Sovjetskoj Rusiji uspjelo je prisiliti nakon Estonske i Letoniju i Litvu na kapitulaciju. U Moskvi zaključen je prošlih dana sporazum između Sovjetske Rusije i Letonije. Prema ovom sporazumu obvezuju se na uzajamnu svaku pomoć u slučaju napada neke treće države. Osim toga Rusija se obvezuje, da letonskoj vojsci pomogne u naoružanju i ostalom vojnom materijalu. Letonska republika dala je pravo Sovjetskoj Rusiji, da sagradi u Libari i Vindavi baze vojno-pomorske flote i nekoliko aerodroma. — Do sličnog sporazuma došlo je ovih dana i s Litvom. Po tom sporazumu Vilno s okolnom pripalo je Litvi. Predviđa se međusobna vojna pomoć u slučaju napada ili prijete sa strane jedne treće sile. Posebnim sporazumom određeni su položaji i jakost sovjetskih vojnih snaga u Litvi. Sovjeti obvezuju se da će litavskoj vojsci davati pomoć dobavljaajući joj oružje i ratni materijal uz povoljne uvjete.

BALBO PROTIV KOMUNIZMA. List maršala Itala Balba »Corriere Padano« oštro napada one talijanske listove, koji su sa simpatijama pisali o Sovjetskoj Rusiji povodom zaključenja sporazuma s Njemačkom. Fašizam je protiv komunizma — piše taj list — i nikakve simpatije ne mogu se da podadu boljševizmu. Pogotovo te simpatije ne mogu da idu maršalu Vorošilovu, koji je uvijek pokazivao averziju naprama Italiji. A treba naglasiti, da je Italija bila uvijek protiv komunističkih doktrina.

Otkada je minula komunistička opasnost, ofada se posvećujemo radu, koji, prema vremenu i prilikama, smatramo najpotrebnijim za raširenje socijalnoga Kristovog kraljevstva. —

Prvi članak pravila Družbe glasi: »Družba sv. Pavla uzima svoje ime po Apostolu naroda, jer hoće izoblikovati i usmjeriti svoje članove za apostolski, kontemplativni i socijalni život, prema univerzalnom Pavlovom duhu, koji je plamsao od ljubavi.«

To je religiozna kongregacija s običnim zavjetima. Članovi polažu zavjete samo za godinu dana, pa tako mogu, bez ikakvih zapreka, u svako doba napustiti Družbu.

Družbu sačinjavaju, većinom svjetovnjaci, muški i ženske, ali ima i svećenika. U Družbu stupaju svjetovnjaci sa sveučilišnom naobrazbom, a najmanje što se zahtijeva jest: svršenja srednja škola.

Svi nose obično svjetovnjačko odijelo, da bi imali svugdje pristupa, i da bi im tako bio olakšan javni apostolat.

Žive zajedničkim životom. Svećenici, muški i ženske, svaki napose. Ali može se pojedincima dozvoliti, ako to traži javna dobrobit, da, vršeći zvanje novinara, profesora, liječnika... i privatno žive.

Dan ljubavi i vjere

(Poziv Središnjeg Predsjednika Društva za širenje Vjere (DŠV) preuzv. g. Mons. Celsa Costantini-ja u Rimu, za Misijsku Nedjelju (22. listopada 1939.), kao Dan Društva za širenje Vjere.)

Približava se veliki misijski dan, koji je dan ljubavi i vjere; — ljubavi, jer vjernici prinose svoju ljubav molitava i milostinja za nevjernike; vjere, jer je ova ljubav upravljena, da zasja svijetlo otkupljenja braći, što još sjede u sjeni smrti.

25. lipnja prisustvovao sam u bazilici sv. Petra proglašenju blaženim Mons. Justina De Jacobis. On je točno pred jednim stoljećem otputovao iz Rima u Etiopiju. On, kao i svi misionari, sliči zrnju evandeoske pšenice, koje treba da se raspane pod zemljom, e da isklia i isklasa. Kada je, usred sjaja obreda, spušten bio zastor i u slavi se ukazao lik De Jacobis-a, silan i nesuzdrživ se uzdiže pljesak ruku iz ljudskoga mora, što je napunjalo crkvu sv. Petra. Drhtaj uzbuđenosti prostruj kroz to beskraino mnoštvo.

A ja sam pomišljao na tvrdi život toga misionara, na biskupsko posvećenje, što ga je u noći 18. siječnja 1849. skrovito Mons. Massaia podijelio De Jacobis-u, u jednoj ubožnoj sobi na obali mora Massaua.

Čamci su stajali pripralni pri obali, e da Massaia uzmogne pobjeći, čim se svrši posvećenje. Po gdje koji kršćanin pa i nekoliko turskih vojnika strazilo je, kako bi se obred izvršio bez upadica. Jedan je brat laik u jednoj ruci držao knjigu, iz koje je pratio svete obrede, a u drugoj je stiskao pištolju proti kakovu slučaju napadaja. Nekoliko praznih sanduka, naslaganih jedan na drugi, pravilo je oltare.

U mislima sam onda redom gledao sve druge misionare, koji su u prošlim stoljećima svojim znojem, a katkada i svojom krvi natopili žedno tlo Etiopije. Sjetio sam se dvojice Franjevaca, koji od 1638. biše osuđeni na vješanje. Nije bilo užeta; i priznavaoci Kristovi skidoše nož sv. Franje i pružiše krvnicima, da ovi njim nadrave uzao za vješala...

Tako sam u proslavi De Jacobis-a gledao proslavljene sve evandeoske pionire Etiopije, dapače sve misionare svijeta: jer su svi poslali od iste majke, Sv. Crkve, svi su primljeni u slavu istoga Boga. Sv. Pavao veliča proširenje misionarske Crkve, po kojemu Krist dolazi među nevjernike i biva proslavljen od svojih svetih: »Kad bude došao da se proslavi u svetim svojim i prodići u svima, koji vjerovahu« (2 Sol. 1. 10.).

Vojska misionara nikada nije bila tako brojna kao danas. Ali naši misionari mole našu pomoć: pomoć molitava, zvanja, novaca.

A i katolici danas dužnost misijske suradnje shvataju srecem otvorenijim i svjesnijim nego li u prošlosti.

Te vam, druze braćo, u ime svih misijonara zahvaljujem na vašoj velikodušnosti. I ponovo kucam na vaša srca. »Nemojte sustati čineći dobro« (2 Sol. 3, 13.) — govorim vam sa sv. Pavlom.

Potrebe su beskrainne. Da vam pročitam samo dva odlomka iz nebrojenih pi-

sama, što dolaze Propagandi iz sviju krajeva svijeta.

Jedan biskup iz Kine piše: »Djela pomaganja, tako raznolična i mnogostruka, što ih vrši naša Misija, zapanjila su i razoružala svakoga, koji god nam je htio što na žao učiniti: naša jedina politika jest ljubav Isusa Krista. Činimo tako i toliko dobra, da se ne može opisati u malo rečaka. Misionari su neumorni; ali nam treba pomoći, da odolimo beskrainnim potrebama.«

Drugi biskup piše iz Indije: »Valja nam postupati s taktom, razboritosti i ljubavi, da nastavimo široki pokret obraćenja. Obraćanje siromašnih parija sada je već postalo društvenim pitanjem. Oni, postajući kršćanima, postizavaju građanska prava. Ali kako mi možemo otvarati škole, bolnice, slati vjeroučitelje (katekiste) i t. d., ako su nam se prihodili umanjili za 50%, dok su se za toliko umnožili kršćani, a prema tome i potrebe? Mi se obraćamo velikome Društvu za širenje Vjere, i nadamo se, da će naš tjeskobni krik biti uslišan.«

Ovih je dana jedan starac od 91 godinu poslao Propagandi neku svotu za misije. Ta svota je bila plod dugogodišnje štednje i žrtava. On je htio, da mu se ime ne objelodani, ali nam je pisao ovim riječima: »Naučio sam se ljubiti Papu još djetetom, kada su ga zlikovci toliko pogrdjivali. Sada hoću završiti svoj život jednim djelom ljubavi za svete misije i za Papu.«

Pred nekoliko mjeseci nepoznate su osobe ostavile u Propagandi škrinjicu, u kojoj su bili razni srebrni predmeti, što su pripadali nekim već pokojnim osobama. Stajao je na njoj papir sa natpisom: za misije. Srebrne uspomene dosizale su puno godina unatrag; u jednoj zdjelici za miomiris, pod početnim slovima imena zaručičkog para, bilo je pisano: »sada i uvijek«.

Ljubav, što je vi iskazujete misijama, djelo je zaslužno za život i traje preko smrti. Sv. Pavao kaže, da će vjera i nada smrću prestati, ali ljubav, to jest Božja ljubav, nikada neće prestati.

Za ljubav Božju, pomozite dakle naše drage misije.

Sveti Otac Pio XII., koji u svoje srce uzima tjeskobe Crkve što se rađa među poganima, čini sebe prosjakom za Krista, i njegova uzvišena ruka diže se blagosivajući sve one, koji svojim darom učestvuju u misionarskom apostolskom radu.

ISTRAGE SU OTPOČELE. Banska Vlast u Zagrebu i Ipostava Banske vlasti u Splitu počele su već normalno funkcionirati. Redoviti poslovi vrše se ubrzanim tempom. Sve državne i poludržavne ustanove bit će detaljno pregledane. Ispitane će biti sve knjige. U slučaju malverzacija krivci će biti predani Sudu na postupak.

Tri su im glavna središta: Milan, Rim i Buenos Aires. — Sve veliki gradovi, jer oni samo u njima nalaze svoje pravo polje rada.

Da spomenemo, ukratko, njihovu djelatnost!

Približiti velika mnoštva, koja su se udaljila od vjere, opet Kristu! To im je glavni cilj. Kako će to postići, kad ta mnoštva uopće nikada ne dolaze u crkvu? —

Zalaze među vjerski otudene mase, i drže im misije. Ali ne u crkvama, kao misionari-svećenici, nego na javnim trgovima, u kazališnim dvoranama, u kavanama i radionicama. — Dosad održaše preko stotinu takovih misija!

Da bi njihovi moderni misionari bili što spremniji, osnovaše u Rimu posebni institut »Studium Christi«, neku vrstu škole, u kojoj se spremaju za javne nastupe.

Druga njihova savremena ustanove jesu tako zvane »Case di Redenzione« (Kuće Spasenja). — Takva je kuća u Niquardi, u koju se sklanjaju otpušteni utamničnici i robijaši, dok im se ne nađe kakvo pošteno zanimanje. — Za njih izdavaju i posebni časopis »Riforno« (Povratak).

Imaju i kuću za pale djevojke, od kojih su već mnoge postale dobre majke i vrijedne radnice.

Ljeti, za vrijeme praznika, organiziraju kolonije u šumskim predjelima ili uz more za djecu, mladiće, gospođice, pa i za čitave obitelji svojih prijatelja i potpornih članova.

Svake godine organiziraju razne izlete, putovanja i hodočašća; ponajviše u Rim, Lurd, Svetu Zemlju, kao i u mnoga druga poznata svetišta. — Baš onaj dan je jedna grupa s autobusima pućovala prema Ljubljani, na kongres Krista Kralja.

Podižu zavode i pensionate za đake, činovnike i namještenike, u kojima ti nalaze sve što je potrebno za tjelesni i duhovni uzgoj.

Uzdržavaju dnevne i večernje škole u Milanu i Monzi, koje pohađaju na tisuće mladića, djevojaka, radnika i nižih činovnika, i tu se usavršavaju u svojem zvanju kao i u općem znanju.

Neko je rekao, da bi sveti Pavao, kad bi živio u današnje vrijeme, postao novinar. — Zato i njegova Družba posvećuje mnogo pažnje baš apostolatu dobre štampe. Njezini članovi su glavni urednici triju velikih talijanskih katoličkih dnevnika: »L' Italia«, koja izlazi u Milanu, i »L' Avvenire d' Italia«, koji se, u dvostrukom izdanju, tiska u Rimu i u Bologni.

ŽIVOT S CRKVOM

Crkveni kalendar

Nedjelja, 15. X.: Dvadeseta nedjelja po Duhovima. — Sv. Terezija Velika. Rodena je g. 1515. u Avili u Španiji. U najranijoj mladosti stupila je u strogi karmelitski red. Baš u to vrijeme karmelitski red bijaše počeo padati sa svoje stare slave i visine. Terezija sve je svoje neobično lijepe sposobnosti utrošila oko obnove Reda. Čak je sama osnovala i sagradila 32 nova samostana. Umrkla je 5. listopada 1582. Za života je često govorila: Gospodine ne umrijeti, nego trpjeti!

Ponedjeljak, 16. X.: Sv. Hedviga, udovica i knjevinja. Zaručena za šleskoga vojvodu Henrika, živjela je kao žena i majka u najvećoj kršćanskoj savršenosti i svetosti. Osobito poslije smrti muža sva se predala u Božju službu. Iako ju je Bog kušao s mnogim križevima, uvijek je sačuvala mir i posmjeh na licu. Umrkla je g. 1243.

Utorak, 17. X.: Sv. Margarita M. Alakok. Bila je velika štovateljica Presv. Srca i širiteljica pobožnosti spram Presv. Srca.

Srijeda, 18. X.: Sv. Luka, evanđelist. Rođen je u Antiohiji. Kršćanstvu ga je priveo sv. Barnaba. Bio je liječnik, a predaja veli, da se k tomu bavio i slikarstvom. Pisac je jednog od četiriju evanđelja.

Četvrtak, 19. X.: Sv. Petar Alkantarski. Bijaše redovnik sv. Frane i veliki pokornik. Sam je spavao na golej zemlji i živio o samom kruhu i vodi. Umrkla je g. 1562.

Petak, 20. X.: Sv. Ivan Kancij, svećenik. Bio je profesor na krakovskom sveučilištu. Uvijek čist, dobar, svet i pun ljubavi spram siromaha.

Subota, 21. X.: Sv. Uršula. Slavi se u Kölnu, gdje je radi djevičanstva podnijela mučeničku smrt.

DVADESETA NEDELJA PO DUHOVIMA

ČITANJE POSLANICE bl. Pavla Apostola Efežanima (5, 15—21). — Braćo! Gledajte oprezno, kako ćete živjeti; ne kao bezumni, nego kao pametni, i iskupite vrijeme, jer su dani zli. Radi toga ne budite bezumni, nego poznajte što je volja Božja. I ne opijajte se vinom, u kojemu je bludnost, nego se napunite Duhom Svetim govoreći među sobom u psalmima i himnima i pjesmama duhovnim, pjevajući i kličući u srcu svojem Gospodinu, zahvaljujući vazda za sve u ime Gospodina našega Isusa Krista Bogu Ocu, podložni jedan drugome u strahu Kristovu.

† **SLIJEDI SV. EVANĐELJE** po Ivanu (4, 46—53). — U ono vrijeme bijaše neki kraljev čovjek, čiji je sin bolovao u Kafarnaumu. Onaj čuvši da Isus dolazi iz Judeje u Galileju, otide k Njemu i moljaše Ga da side i da mu ozdravi sina, jer bijaše na umoru. I reče mu Isus: Ako ne vidite znamenja i čudesa, ne vjerujete. Reče mu kraljev čovjek: Gospodine, idi prije nego umre sin moj. Reče mu Isus: Idi, sin tvoj živi! Vjerova čovjek riječi koju mu reče Isus, i pođe. A kad on već silazase, srećeše ga slugu i javiše mu da sin njegov živi. Zapita ih dakle za sat, u

»Alba« je elegantni tjednik za gospođice; »Carroccio« je posvećen muškoj omladini. »La Festa« je obiteljski časopis.

A kruna svega je »Ured za književnu propagandu«, koji prima sva katolička i nekatolička talijanska književna izdanja, te ih ocjenjuje, s katoličkoga stanovišta, u posebnom mjesecniku (»Il Raguaglio librario«).

U svojoj nakladi izdavaju domaća i strana prvovrsna katolička djela: uzgojne knjige, biografije, pripovijesti, romane...

Kad nam je uslužni redovnik u civilu sve nabrojio, završio je:

Za sav taj rad potrebna nam je velika duhovna i tjelesna snaga. A tu dobivamo iz Euharistije.

Zato je u našim kućnim kapelama svaki dan izloženo Svetotajstvo na klanjanje. A od četvrtka na petak i čitavu noć.

Zato i sve naše prijatelje, kad nas posjećuju, vodimo prije svega u kapelicu na poklon.

— Kažu, da je pokojni dr Ivan Merz namjeravao presaditi milansku Družbu sv. Pavla na našu hrvatsku njivu. — Hoće li kogod ostvariti njegove svete namjere?

Don Ivo Grgurev

koji mu je bilo lakše. I rekoše mu: Jučer oko sedam sati pusti ga groznica. Tada razumije otac da je to bio onaj sat u koji mu reče Isus: sin tvoj živi. I vjerovala on i sva kuća njegova.

POUZDANJE U BOGA

»Oči se sviju ufaju u Tebe, Gospodine« (Pjesma iza Poslanice, Psalam 144).

Gospodine, grješnici smo, raskanjani i skrušeni priznajemo, da smo zaslužili kazne Tvoje božanske pravde. Usprkos toga usudujemo se vapiti Tvoje milosrđe, jer je u tome upravo slava Tvoja da si milosrdan s bijednima. (Početna pjesma, Danijel III.)

S ovim osjećajima pouzdanja i nade u božansku Dobrotu počinje današnja sv. Misa i s istim osjećajima nastavlja se u drugim raznim dijelovima:

»Oči se sviju ufaju u Tebe, Gospodine, i Ti im daješ hranu u zgodno vrijeme. Otvaraš ruku svoju i napunjaš blagoslovom sve, što živi.« (Pjesma iza Poslanice, Psalam 144)

»Opomeni se, Gospodine, riječi svoje sluzi Tvojemu, kojom mi nade dade; ona me je utješila u poniženju mojemu« (Pričesna pjesma, Psalam 118).

Evo vapaja duše, koja je uvijek pripravna, da se obrati k Bogu i usprkos nevolja ovozemnog progonstva uvijek se sjeća vječnog i blaženog Siona, komu se nada stići baš po milosrđu Božjem: »Nad rijekama babilonskim sjedamo i plakamo sjećajući se Tebe, Sione« (Prikazna pjesma, Psalam 136).

»Spremno je srce moje, Bože, spremno je srce moje. Pjevat ću i hvalit ću Te, slavo moja. Aleluja.« (Pjesma iza Poslanice.)

Ovo su misli, kojima treba da je zadahnuta naša pamet, kao »pametnih ljudi« pravom kršćanskom mudrošću, a ne kao »bezumnih«. Zato ne budimo »bezumni, nego poznamo, što je volja Božja.« (Današnja Poslanica.)

Ne sudimo, da će se Bog ponijeti u svojim djelimi poput nas, kako se dogodilo s onim »kraljevim čovjekom« (koga spominje današnje Evanđelje), koji je mislio, da Isus ne će moći ozdraviti bolesnike, ako nije kod njih prisutan i na njih ne postavi ruke.

Pokažimo naprotiv svoju neograničenu nadu i pouzdanje u Boga gorljivom i žarkom molitvom: »Udijeli, molimo, Gospodine, umilostivljen vjernicima svojim oproštenje i mir, da se ujedno očiste od svih grijeha i da mirnom savjesti Tebi služe (Početna molitva).

Naše pouzdanje u Boga bit će toliko potpunije i stalnije, koliko ćemo više nastojati da živimo po zapovijedima Božjim: »Da bismo postali dostojni svetih darova, učini, molimo, Gospodine, da budemo vazda poslušni Tvojim zapovijedima« (Pričesna molitva).

Iz naših krajeva

PREMJESTENO 1116 FINANACA. Odlukom ministra financija dra Šuteja premješteno je 1116 financa (zvaničnika financijske kontrole). Oko 200 Hrvata, koji su služili u Južnoj Srbiji i Vojvodini, vraća se u Hrvatsku. Iz Slovenije se vraća u Hrvatsku 5 Hrvata, jer ih više nije ni bilo u Sloveniji. Iz Hrvatske je pak premješten 151 financ u druge banovine, među njima 87 Slovenaca, od kojih su 73 premještena u Sloveniju, a 14 u Vojvodinu, Bosnu i Srbiju. U Vojvodinu, Bosnu i Srbiju premještena su 64 Srbina.

BIVŠI PREDSIJEDNIK POLJSKE REPUBLIKE MOSCICKI 9. t. mj. simplom-ekspresom proputovao je kroz Zagreb na putu za Italiju, odakle će vjerovatno poći u Švicarsku, gdje je već jednom živio kao sveučilišni profesor.

RAZMJESTAJ KOTARSKIH POGlavARA I DIREKTORA SREDNJIH ŠKOLA. U Banskjoj Vlasti u Zagrebu dovršava se razmjestaj kotarskih poglavara i direktora srednjih škola kako u Zagrebu, tako i u drugim mjestima Banovine Hrvatske. Ovaj razmjestaj bit će objavljen u najkraćem vremenu.

Poslanica kardinala Hlonda

Kardinal Hlond, primas katoličke Crkve u Poljskoj, koncem prošloga mjeseca preko vatikanske radio-stanice uputio je svojim sugrađanima poslanicu na poljskom jeziku, da bi ih ohrabrio u vjernosti prema domovini i vjeri u Boga.

Primas Poljske pozdravio je junački svoj narod, koji je u najboljoj kušnji predmetom tolikog divljenja i saučešća u svijetu, i obodrio, da s pouzdanjem i neustrašivošću očekuje čas povratka povoljnijega života. Obodrio ih je još na mirnu i tihu djelatnost, slogu, jedinstvo, bratstvo; na gorljivi vjerski život, na vjernost Pastirima i svećenicima, da zasluže molitvom i kršćanskim življenjem zaštitu Božju posredovanjem zaštitnika Domovine, osobito sv. Adalberta i sv. Andrije Bobola.

Uzorit kardinal odao je dužnu počast vojsci i Varšavi; mrtvima, ranjenicima, ratnim zarobljenicima. Posebnu je misao upravio svojoj nadbiskupiji Gnjezna i Poznanja, koja se ponosi svojim katolicizmom, spomenuo sve čudesne slike svih poljskih krajeva, da bi Pomoćnicu kršćana »izvršila čudo dvadesetoga vijeka, predviđeno od svetaca, žuđeno od naroda, podržavano od svijesti« Jer tolike patnje, tolike žrtve, podnesene s jakošću duha i za kršćansku slobodu, ne će moći da ne isprose od milostivog Gospodina zazivanu nagradu uskrnuća zemlje Otaca.

Naši dopisi

DUBRAVA

Zajednica doma i škole. U nedjelju 17. IX. naša crkva za vrijeme sv. Mise bila je dupkom puna muškaraca, ženskih i školske djece s njihovim nastavnici. Preko sv. Mise naš vjeroučitelj o. fra Jozo Jerković pozvao je sve roditelje škol. djece, da poslije sv. Mise dodu u škol. zgradu na sastanak Zajednice doma i škole. Roditelji su se odazvali u neočekivano velikom broju. Prvo predavanje je održao učitelj g. Girardi Vitomir o uzgoju djece u školi i izvan škole. Drugo predavanje održao je vlč. o. fra Jozo Jerković o važnosti Zajednice doma i škole. Prisutni roditelji pokazali su veliko shvaćanje i zanimanje, te su obećali, koliko je do njih da će pomagati nastavnike, da se kod njihove djece polučiti što veći uspjeh u nastavi i uzgoju. Nadamo se da će to donijeti velikih plodova za prosvjetu i obnovu našega hrvatskog sela Dubrave.

Život Šibenika

RAVNATELJSTVU UČITELJSKE ŠKOLE stigla su tri akta bana Hrvatske dra Šubišića. — Prvim aktom ban dr Šubišić određuje, da se smjesta otvori paralelni prvi razred. Time je na najveće zadovoljstvo građanstva riješeno pitanje učiteljske naobrazbe, jer se za prvi razred prijavilo 80 daka s odlikom ili vrlo dobrim uspjehom na maloj maturi, a od njih se moglo primiti samo 40, i to 25 učenika i 15 učenica. Otvaranjem drugog razreda omogućeno je svim izvršnim daka, da postanu učitelji i učiteljice. Upis u taj razred započet će odmah. — Drugi akt bana dra Šubišića određuje, da se na mjesto bivšeg ravnatelja, koji je dodijeljen na rad u Sombor, imenuje upraviteljem škole prof. Klonimir Škalco. — Trećim aktom postavljen je profesorom prof. Stjepan Kuraja. Prijašnje školske vlasti na stajale su imenovati u šibenskim školama nehrvatski raspoložene ljude. Sada se polagano i ta praksa ukida na opće zadovoljstvo.

OBNAVLJAJU SE SVIJETLE TRADICIJE. U srijedu 25. t. mj. slavi se sv. Krispin, zaštitnik postolara. Kroz nekoliko stoljeća šibenski su postolari najsvetije slavili i svetkovali blagdan svoga zaštitnika. Taj lijepi stoljetni običaj posljednjih godina bio je utrnut. Ove godine šibenski postolari odlučili su, da obnove taj lijepi običaj, pa se spremaju, da u nedjelju 22. t. mj. proslave tradicionalno svoga zaštitnika. Detaljni raspored proslave javit će se u slijedećem broju. Zajednička sv. Misa bit će u crkvi sv. Nikole.

NOVE ZASTAVE NA OPĆINI. Povjerenik šibenske općine g. Dragutin Vidović dao je izraditi dvije velike hrvatske zastave, koje će se vijati u buduću na općinskom stijegu. Prema odredbi bana Hrvatske dra Šubišića jedna će biti izrađena s hrvatskim grbom, a druga će

imati lik sv. Mihovila, zaštitnika šibenske općine.

SV. URSULA, mučenica, slavi se u područnoj crkvi sv. Duha. Ujutro će se u 6 s. čitati život i mučenje svete, a zatim će biti pjevana sv. misa u 7 s. Popodne u 5 s. bit će blagoslov s Presvetim i ljubljenje relikvije.

SV. LUKA. U srijedu 18. t. mj. slavi se blagdan sv. Luke u Novoj Crkvi. Ujutro u 6 s. bit će pjevana sv. Misa, a uvečer u 6 s. blagoslov s Presvetim.

DRUŠVO KATOLIČKIH MUZEVA U ŠIBENIKU pozivlje svoje članove na sastanak, koji će se održati u nedjelju 22. t. mj. u 11 sati prije podne u prostorijama Katoličkog Doma. Preporuča se, da nitko ne izostane. — Upravni odbor

PRIČEST I SAT KLANJANJA KRIZARICA. U nedjelju 15. t. mj. u 7 s. ujutro u crkvi sv. Luče zajednička je sv. Misa i sv. Pričest svih Križarica i Malih Križarica, a popodne od 4—5 sati sat klanjanja, na što su dužne sve doći — Duhovnik.

SVIM ČLANICAMA »ŽIVOGA SVIJETA« javljam, da je nakana klanjanja za slijedeći tjedan (15.—21. X.): da nas Bog poštedi strašnoga biča rata i dade mir u danima našim. — Preporučam svim članicama, da u nedjelju 15. t. mj. u što većem broju prisustvuju satu klanjanja u crkvi sv. Luče od 4—5 sati popodne. — Pozivljem članice, da sve nefaljeno dodu na sastanak, koji će se održati u 5 sati pp. iza sata klanjanja, u Katoličkom Domu. — Don Ante Radić.

U FOND NAŠEGA LISTA doprinijelo je svećenstvo biogradskog dekanata Din 20 mjesto čestitke prauzv. biskupu dru Jeronimu Mileti prilikom imenovanja. — Uprava harno zahvaljuje.

Križarske vijesti

SABIRNI ARCI. Još nam mnoga Bratstva nisu vratila sabirne arke, iako je već rok sabiranja prošao. Ovim se mole odbori društava, da tu stvar uredi i sabirne arke što prije pošalju.

GODISNJE SKUPŠTINE. Mnoga su Bratstva već održala svoju glavnu godišnju skupštinu, pa molimo ovim, da nam se pošalju zapisnici istih. Sa zadnjom okružnicom VKB-a poslana su svim Bratstvima i preglednice, pa neka se zajedno ispunjene pošalju sa zapisnikom skupštine.

RAD STALEŠKIH ZAJEDNICA. Ovih dana idu ponovno okružnice svih Zajednica: radničke, seljačke i đačke. Također je poslana svim zborovima Malih Križara i okružnica »Vođa M. K.« za listopad i studeni.

NAJAVLJENI TEČAJ. Đačko i radničko Križarsko Bratstvo na Sv. Duhu u Zagrebu održat će zajednički tečaj od 16.—22. X.

Razne vijesti

SELEKCIJA NIJEMACA, ČEHA I POLJAKA. »Baseler Nachrichten« javlja, da će Njemačka opozvati ne samo Nijemce iz baltičkih zemalja, nego i Nijemce iz Madarske, Rumunjske i Jugoslavije te će ih smjestiti u protektorat Češke i Moravske te u zapadni dio Poljske oko Poznanja i Lodza. Slavenstvo stanovništva pogodnih krajeva Češke i Moravske te Poljske bit će prebačeno u Sovjetsku Rusiju prema sporazumu, koji je Njemačka već sklopila sa sovjetskom vladom.

DALADIER PROTIV KOMUNISTA. U svom govoru preko radija 10. t. mj. predsjednik francuske vlade Daladier govorio je i o komunistima. On je naglasio, da su se još prije nekoliko tjedana šefovi francuskih komunističkih isticali kao valtni rodoljubi, čak kao neki »jakobinci«. Komunisti nisu nalazili dovoljno oštih riječi, da žigošu miroljubive akcije francuske vlade. Oni su bili najoštriji protivnici kancelara Hillera. Dovoljno je bilo, da se ruski boljševici sporazume s Nijemcima o podjeli Poljske, pa da ovi rodoljubi i nazovi »jakobinci« postanu izdajice. Francuzi ne će nikada smatrati, da su francuski radnici isto ono, što i ljudi, koji su htjeli da ih iskoriste i izdaju — rekao je Daladier.

OTPOR FINSKE. Sovjetska Rusija nakon Litve sad hoće da prisili i Finsku na sporazum. No čini se, da Finska ne kani popustiti i žrtvovati svoju nezavisnost bez otpora. Ako Rusija nastupi odlučno, doći će do rata između Sovjetske Rusije i Finske, a prema mišljenju švedskih političkih krugova ni Švedska ne bi ostala mirna, kad bi Finska bila ugrožena. —

Cijela Finska nalazi se u alarmnom stanju. Započela je evakuacija svih većih finskih gradova i industrijskih centara. Pripreme za obranu od zračnih napadaja vrše se grozničavom brzinom. Najveći dio finskih četa već je transportiran na granice i određene strateške točke. Protuavionski topovi te poljske i tvrđavne baterije nalaze se u pripravnosti da smjesta odgovore, ako bi došlo do napadaja. Finska flota je mobilizirana u luci Abo. U čitavoj Finskoj raste napetost. Grozničavo se čeka na vijesti iz Moskve o zahtjevima, koje će postaviti sovjetska vlada. — Sovjetske se čete još ne koncentriraju na granici, ali se pojačavaju stalne posade.

ZAPLETAJI U ESTONSKOJ. Estonska vlada je odmah poslije zaključenja ugovora s Rusijom podnijela ostavku. Predsjednik republike odmah je imenovao novu vladu, kojoj je na čelu dosadašnji predsjednik estonskog parlamenta Ulrots. Imenovanje nove vlade smatra se kao preokret na lijevo i kao pokušaj, da se stanje u Estonskoj prilagodi onom u Rusiji. Izvršit će se agrarna reforma i socijalno-političke promjene. Između pristaja prijašnjeg, autoritativnog, i novog režima došlo je međutim do krvavih sukoba. U jednom takvom sukobu ubijen je sin bivšeg predsjednika estonske vlade. Vjerovatno je, da će do ovakvih promjena doći i u ostalim baltičkim državama, koje su sada došle pod isključivi sovjetsko-ruski utjecaj.

FRANCO O POLJSKOJ. Madridski list »Arriba« donosi članak predstavnika španjolskog prezbira g. Aznara, u kome on komentira nedavni Francov govor o Poljskoj. G. Aznar piše među ostalim ovo: »Na istoku Evrope ima 20 milijuna katolika i španjolski katolici ne mogu ostati ravnodušni prema njihovoj sudbini. Onaj (t. j. general Franco), koji je stekao vječnu lovoriku svojom pobjedom nad komunizmom: onaj, koji je vodio svoj narod po različitim bitkama za trijumf katoličke vjere, rušeći na zapadu Evrope revoluciju bezbožaca, nije mogao gledati ravnodušno, kako se obara nesreća na onih 20 milijuna katolika.«

DJELOMIČNA MOBILIZACIJA U ŠVEDSKOJ. Švedska je vlada naredila mobilizaciju 20 hiljada pričuvnika te će sada brojčano stanje švedske vojske iznositi 100 hiljada. Ova je mjera poduzeta obzirom na nagli politički razvoj u baltičkim državama.

OBRAČUN S FRANCUSKIM KOMUNISTIMA. Pred vojnim sudom u Parizu započelo je preslušavanje 39 uapšenih bivših komunističkih zastupnika, dok ih je 30 — među njima i poznati komunistički vođa Thorez — sigurno pobješlo u inozemstvo, kad ih u Francuskoj ne mogu pronaći. Odmah nakon preslušanja komunistički poslanici odvedeni su u tamnicu, gdje čekaju na raspravu, jer su protiv nekima već sastavljene optužnice.

STALNO NAPREDOVANJE SAVEZNIKA. Prevažanje engleskih četa na zapadno bojište nastavlja se sa svom žurbo. Pridolaze već i prve francuske kolonijalne čete. Dostora se očekuju prvi prevozi četa iz engleskih dominiona. Velika Britanija će na zapadno bojište protiv Nijemaca postaviti jednaki broj četa kao i Francuska. Napredovanje francuskih četa uzduž luksemburške granice još uvijek se nastavlja usprkos njemačkih ogorčenih protunapadaja, da bi opet zauzeli izgubljeno zemljište. Francuzi i Englezi su već gospodari svega prostora između rijeka Mozele i Sara. Tu saveznici hoće da zabiju jaki klin u neprijateljsku frontu. Jer francuske i engleske čete stoje na osvojenim brežuljcima, imaju otuda pogled svega njemačkog zaleđa do grada Trier. Brzina, s kojom su francuske čete svladale minirana polja i ostale zapreke s malenim gubicima, pobudila je kod Nijemaca čuđenje i uznemirenost. Francuzi i Englezi ruše malo pomalo njemačku obranu u utvrđenim pozicijama, da bi tako mogli preko njih prodrijeti. Ovakav način prodiranja je polagan i mnogo traje, ali je jedino uspješan i bez velikih žrtava. Frontalni napadaj na svoj liniji — ako bi uspio — zahtijevao bi milijun mrtvih.

ENGLJSKI STAV SVE NEPOMIRLJIVJI. Rimski »Giornale d' Italia« piše: »Bila bi samoobmana, kad bi se tvrdilo, da u narodnim masama u Engleskoj postoji neka opozicija protiv neopodnosti nastavka rata do postignuća krajnjih ciljeva saveznika, ili kakvi znaci neraspodjenja Engleske za rat i želje za mirom pod svaku cijenu.«